

STYMULACJA ROZWOJU I BUDOWANIE ODPORNOŚCI, U WCZEŚNIAKÓW

Materiał edukacyjny dla lekarzy

Konsultacja merytoryczna tekstu:
prof. dr hab. n. med. Maria Katarzyna Borszewska-Kornacka
neonatolog, prezes Fundacji Koalicja dla wcześniaka

STYMULACJA ROZWOJU

Wcześnieki rozwijają się nieco inaczej w porównaniu z dziećmi urodzonymi o czasie, wymagają obserwacji i znacznie intensywniejszej stymulacji rozwoju. Ta obserwacja potrzebna jest do tego, aby zdecydować czy dziecko potrzebuje dodatkowego wsparcia i w jakim zakresie.¹

Każdy rodzic może wspierać rozwój swojego dziecka poprzez proste codzienne czynności i zabawy.

Co robić, aby stymulować rozwój wcześniaka?

1. Matysiak Anna „Stymulacja ruchowa wcześniaków” w „Jak stymulować rozwój wcześniaka?”
https://www.koalicjadlawczesniaka.pl/user/pages/03.edukacja/04.poradniki-do-pobrania/07.paczuszka-dla-maluszka-a-package-for-a-newborn-2-copy/Jak_stymulowac_rozwoj_wczesniaka_akceptacja.pdf,
dostęp: luty 2024

STYMULACJA PRZEZ DOTYK

Dotyk wpływa nie tylko na rozwój dziecka, ale również na budowanie emocjonalnej więzi między nim a rodzicem.¹

CO ROBIĆ?

📌 **GŁASKAĆ**

📌 **PRZYTULAĆ**

📌 **KANGUROWAĆ**

📌 **MASOWAĆ**

podczas podstawowych czynności pielęgnacyjnych (np. przewijanie, kąpiel)

1. Matysiak Anna „Stymulacja ruchowa wcześniaków” w „Jak stymulować rozwój wcześniaka?”
https://www.koalicjadlawczesniaka.pl/user/pages/03.edukacja/04.poradniki-do-pobrania/07.paczuszka-dla-maluszka-a-package-for-a-newborn-2-copy/Jak_stymulowac_rozwoj_wczesniaka_akceptacja.pdf, dostęp: luty 2024

STYMULACJA WZROKOWA

W pierwszych miesiącach życia dziecka najważniejsza jest dla niego **twarz rodzica** – warto więc być jak najbliżej dziecka.¹

W 4. miesiącu życia, dziecko zaczyna widzieć obuocznie i obserwować otoczenie. Warto wtedy się z dzieckiem:¹

- przemieszczać,
- pokazywać nowe rzeczy,
- umieścić w jego otoczeniu coś co przykuje uwagę wzrokową (np. karuzela łożeczkowa).

W późniejszym etapie ważna jest **koordynacja oko – ręka**. Warto wtedy dawać dziecku zabawki, które będzie mogło przekładać w rączkach.¹

1. Matysiak Anna „Stymulacja ruchowa wcześniaków” w „Jak stymulować rozwój wcześniaka?”
https://www.koalicjadlawczesniaka.pl/user/pages/03.edukacja/04.poradniki-do-pobrania/07.paczuszka-dla-maluszka-a-package-for-a-newborn-2-copy/Jak_stymulowac_rozwoj_wczesniaka_akceptacja.pdf, dostęp: luty 2024

STYMULACJA RUCHOWA

Stymulacja ruchowa zaczyna się już od pierwszych czynności pielęgnacyjnych.¹

- 📌 **ZMIANA POZYCJI W ŁÓŻECZKU**
- 📌 **UKŁADANIE NA BOKU**
- 📌 **UKŁADANIE NA BRZUSZKU**

1. Matysiak Anna „Stymulacja ruchowa wcześniaków” w „Jak stymulować rozwój wcześniaka?”
https://www.koalicjadlawczesniaka.pl/user/pages/03.edukacja/04.poradniki-do-pobrania/07.paczuszka-dla-maluszka-a-package-for-a-newborn-2-copy/Jak_stymulowac_rozwoj_wczesniaka_akceptacja.pdf, dostęp: luty 2024

W późniejszym etapie rozwoju stymulacja ruchowa to szeroko pojęta

ZABAWA.

Wtedy warto zapewnić dziecku przestrzeń do zabawy, tak aby mogło samo zmieniać pozycję na bodziec słuchowy czy wzrokowy. Zabawy najlepiej realizować, gdy dziecko umieszczone jest w bezpiecznej pozycji, najlepiej na podłodze, zapewniając zabawki, które będą stymulować ruch.¹

STYMULACJA PRZEZ ZABAWĘ:

 CHWYTANIE – PUSZCZANIE

 WSKAZYWANIE RĄCZKĄ

 WYDAWANIE RÓŻNYCH DŹWIĘKÓW
mlaskanie, parskanie, śmianie się

 ZABAWY PROWOKUJĄCE RUCH DZIECKA

 ZABAWY WPŁYWAJĄCE NA KOORDYNACJĘ OKO – RĘKA
np. budowanie prostych budowli z klocków

1. Matysiak Anna „Stymulacja ruchowa wcześniaków” w „Jak stymulować rozwój wcześniaka?”

https://www.koalicjadlawczesniaka.pl/user/pages/03.edukacja/04.poradniki-do-pobrania/07.paczuszka-dla-maluszka-a-package-for-a-newborn-2-copy/Jak_stymulowac_rozwoj_wczesniaka_akceptacja.pdf, dostęp: luty 2024

ODPORNOŚĆ WCZEŚNIAKÓW

Najważniejsze czynniki, które wpływają na odporność wcześniaków:²

- Karmienie piersią
- Kangurowanie
- Szczepienia ochronne
- Właściwa pielęgnacja skóry
zwłaszcza w pierwszych tygodniach życia, gdy jest ona bardzo niedojrzała
- Profilaktyka chorób zakaźnych

2. Borszewska-Kornacka Maria K. Odporność – jak o nią dbać? w „Jak stymulować rozwój wcześniaka?”
https://www.koalicjadlawczesniaka.pl/user/pages/03.edukacja/04.poradniki-do-pobrania/07.paczuszka-dla-maluszka-a-package-for-a-newborn-2-copy/Jak_stymulowac_rozwoj_wczesniaka_akceptacja.pdf, dostęp: luty 2024

JAK CHRONIĆ WCZEŚNIAKA PRZED CHOROBYMI ZAKAŻNYMI?

NALEŻY PRZESTRZEGAĆ ZASAD HIGIENY:^{3,4}

- ✓ **Często myć ręce**
szczególnie przed dotknięciem dziecka. Ręce należy myć wodą z mydłem przez min. 20 sekund.
- ✓ **Unikać tłumów**
i bliskich kontaktów z osobami, u których pojawiają się objawy infekcji.
- ✓ **Zakrywać usta i nos w trakcie kichania i kaszlenia**
- ✓ **Czyścić i dezynfekować powierzchnie oraz przedmioty**
w tym zabawki, które są często dotykane
- ✓ **Bezwzględnie przestać palić papierosy w domu i w otoczeniu, w którym przebywa wcześniak**
- ✓ **Szczepić przeciwko chorobom zakaźnym zgodnie z wiekiem kalendarzowym**

3. Samson L. Prevention of respiratory syncytial virus infection. Paediatr Child Health. 2009 Oct;14(8):521-32.

4. American Lung Association, RSV Treatment and Prevention, <https://www.lung.org/lung-health-diseases/lung-disease-lookup/rsv/treatment> dostęp: luty 2024

WIRUS RS - SZCZEGÓLNIIE GROŹNY DLA WCZEŚNIAKÓW

Wirus RS jest najczęstszą przyczyną infekcji wśród dzieci do 2. roku życia.⁵

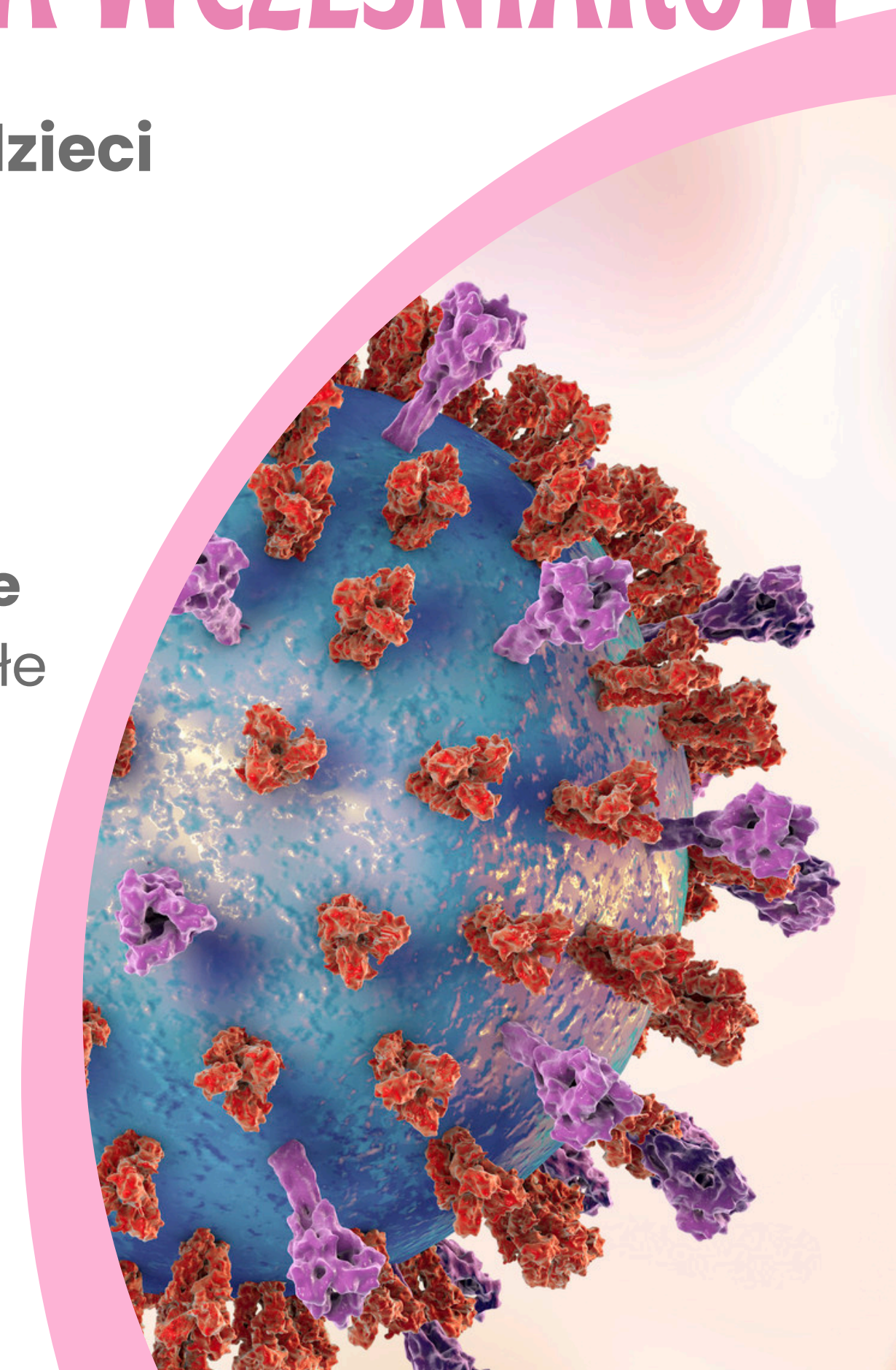
60% Odpowiada za **60% ostrych infekcji dolnych dróg oddechowych**⁵

Jest szczególnie groźny dla **dzieci urodzonych przedwcześnie i dzieci z grup ryzyka**, u których drogi oddechowe są niedojrzałe i bardzo wąskie. Uszkodzone przez wirusa komórki nabłonka oddechowego łączą się z sąsiednimi tworząc **tzw. syncytia**. To duże komórki, które zalegają w drogach oddechowych w postaci wydzieliny i je zwężają.^{6,7}

5. Piedimonte G, Perez MK. Respiratory syncytial virus infection and bronchiolitis. *Pediatr Rev.* 2014 Dec;35(12):519-30.

6. Samson L. Prevention of respiratory syncytial virus infection. *Paediatr Child Health.* 2009 Oct;14(8):521-32.

7. McNamara PS, Smyth RL. The pathogenesis of respiratory syncytial virus disease in childhood. *Br Med Bull.* 2002;61:13-28.

OBJAWY ZARAŻENIA RSV⁸

**ŚWISZCZĄCY
ODDECH**

**PRZYSPIESZONY
ODDECH**

BEZDECHY

DUSZNOŚĆ

**WCIĄGANIE
MIĘDZYŻEBRZY**

zapadanie się klatki piersiowej
w okolicach mostka

SINA SKÓRA

zwłaszcza w okolicach ust
i paznokci

KONSEKWENCJE ZAKAŻEŃ RSV

Wśród dzieci hospitalizowanych z powodu infekcji RSV:⁹

95% ma problemy z oddychaniem i wymaga leczenia tlenem

78% ma świszczący oddech

69% gorączkuje

1% ma bezdechy

U dzieci, u których w przeszłości wystąpiła infekcja wywołana wirusem RS, nawet **12-krotnie** zwiększa się **ryzyko zachorowania na astmę oskrzelową** w porównaniu z dziećmi, które nie przechodziły infekcji RSV.¹⁰

9. Hall CB, Weinberg GA, Iwane MK, Blumkin AK, Edwards KM, Staat MA, Auinger P, Griffin MR, Poehling KA, Erdman D, Grijalva CG, Zhu Y, Szilagyi P. The burden of respiratory syncytial virus infection in young children. N Engl J Med. 2009 Feb 5;360(6):588-98.

10. Priante E, Cavicchiolo ME, Baraldi E. RSV infection and respiratory sequelae. Minerva Pediatr. 2018 Dec;70(6):623-633.

IMMUNOPROFILAKTYKA ZAKAŻEŃ RSV

Jedną z najskuteczniejszych form ochrony przed wirusem RS jest immunoprofilaktyka, czyli podanie gotowych przeciwciał.

! IMMUNOPROFILAKTYKA TO NIE SZCZEPIENIE

Szczepienie powoduje, że organizm mobilizuje się i zaczyna wytwarzać przeciwciała chroniące przed bakterią lub wirusem, który został zawarty w szczepionce. ¹¹

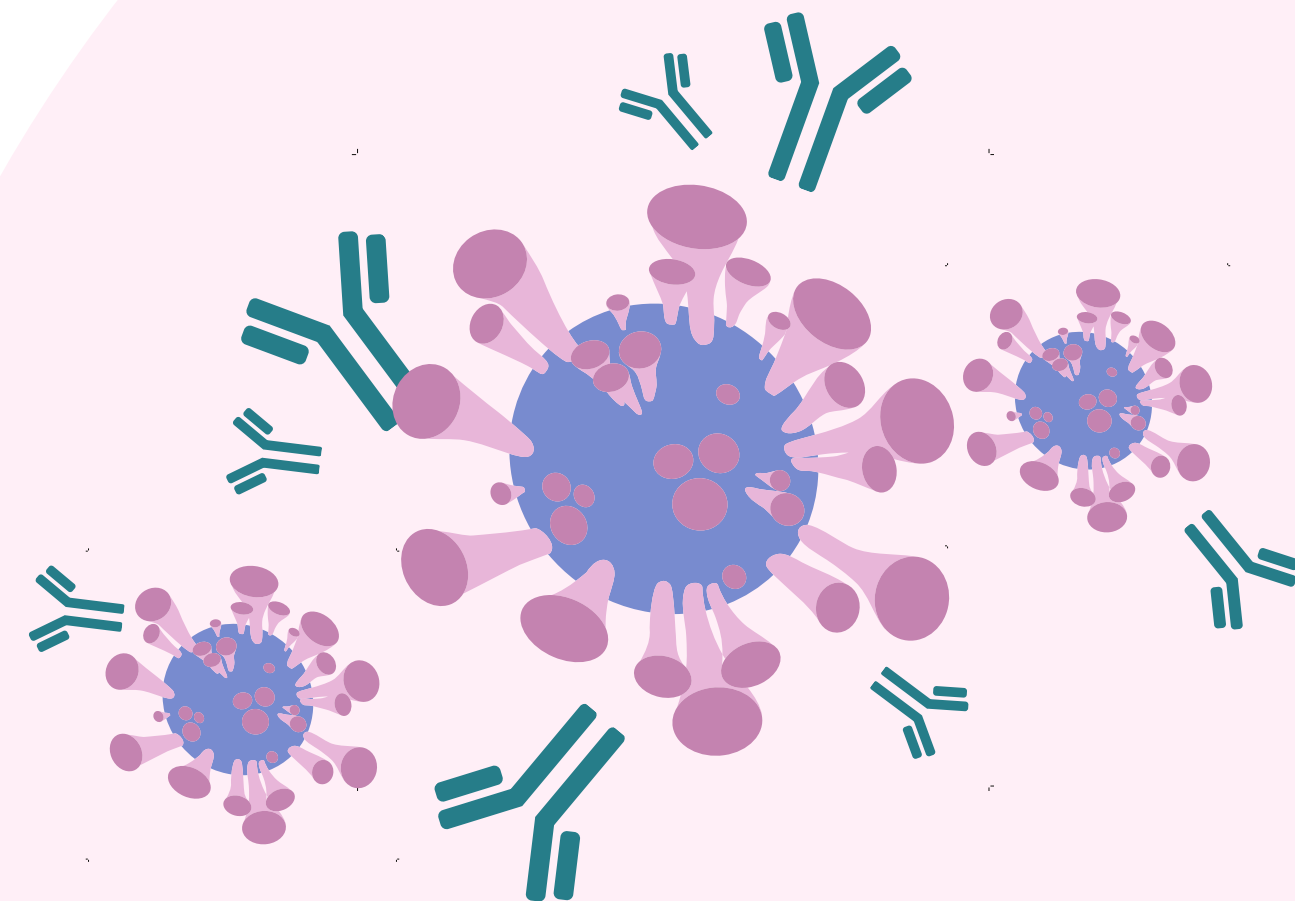
Immunoprofilaktyka to podanie dziecku **GOTOWYCH PRZECIWCIAŁ**, które zwalczają wirusa. Organizm dziecka ich nie wytwarza, one są mu podane, już gotowe do ochrony przed wirusem RS.

JAK DZIAŁAJĄ PRZECIWCIAŁA MONOKLONALNE?

Przeciwciała monoklonalne to cząsteczki biologiczne, które neutralizują lub blokują wirusy, przeciw którym są skierowane i nie pozwalają im się dalej namnażać. To hamuje rozwój infekcji.¹²

Są one opracowywane na wzór przeciwciał naturalnie występujących u ludzi, a ich działanie naśladuje działanie przeciwciał naturalnych.

wirus RS

przeciwciało monoklonalne

12. Pantaleo G, Correia B, Fenwick C, Joo VS, Perez L. Antibodies to combat viral infections: development strategies and progress. Nat Rev Drug Discov. 2022 Sep;21(9):676-696.

SEZON RSV W POLSCE

Wirus RS występuje w Polsce w miesiącach zimnych i wilgotnych, a więc **w okresie jesienno-zimowo-wiosennym.**

WRZESIEŃ

KWIECIEŃ

Immunoprofilaktyka w Polsce jest realizowana za pomocą Programu Profilaktyki Zakażeń wirusem RS B.40.¹³

13. Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 18 marca 2024 r. w sprawie wykazu refundowanych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych, <https://dziennikmz.mz.gov.pl/actbymonths>

OŚRODKI REALIZUJĄCE PROGRAM IMMUNOPROFILAKTYKI

Listę ośrodków neonatologicznych, kardiologicznych i kardiochirurgicznych realizujących Program Profilaktyki Zakażeń RSV znajdziesz na stronie Fundacji Koalicja dla wcześniaka i Fundacji Serce Dziecka

www.koalicjadlawczesniaka.pl
www.sercedziecka.org.pl